

Geç Ödeme Nedeniyle Zirai Ürünlerde Yapılacak Tevkifat Oranı hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	GELİR VERGİSİ KANUNU
Özelge no	60938891-120-19
Tarih	18.09.2012

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

EDİRNE VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Mükellef Hizmetleri Grup Müdürlüğü

Sayı : 60938891-120-19

18/09/2012

Konu : Geç Ödeme Nedeniyle Zirai Ürünlerde Yapılacak Tevkifat Oranı.

İlgide kayıtlı özelge talep formunda, zirai ürün alımına ilişkin borsaya kayıtlı firmanızın Aralık/2011 ve Ocak/2012 dönemi muhtasar beyannameleri ile % 2 oranında beyan ettiği zirai stopajların geç ödenmesi dolayısıyla ..Ticaret Borsası tarafından % 4 olarak yatırılması gerektiğine ilişkin tarafınıza yazı yazıldığı belirtilerek, geç ödeme dolayısıyla tevkifat oranının %4 olarak uygulanıp uygulanmayacağı hususunda Başkanlığımız görüşü talep edilmiştir.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun, "Vergi Tevkifatı" başlıklı 94 üncü maddesinin birinci fıkrasında; "Kamu idare ve müesseseleri, iktisadi kamu müesseseleri, sair kurumlar, ticaret şirketleri, iş ortaklıkları, dernekler, vakıflar, dernek ve vakıfların iktisadi işletmeleri, kooperatifler, yatırım fonu yönetenler, gerçek gelirlerini beyan etmeye mecbur olan ticaret ve serbest meslek erbabı, zirai kazançlarını bilanço ve zirai işletme hesabı esasına göre tespit eden çiftçiler aşağıda sayılan ödemeleri (avans olarak ödenenler dahil) nakden veya hesaben yaptıkları sırada, istihkak sahiplerinin gelir vergilerine mahsuben tevkifat yapmaya

mecburdurlar." hükmü yer almıştır.

Aynı maddenin 11 numaralı bendinde de vergi tevkifatı yapmakla yükümlü kişi, kurum ve kuruluşlarca çiftçilerden satın alınan zirai mahsuller ve hizmetler için yapılan ödemelerden tevkifat yapılacağı belirtilmiş ve bu tevkifat oranları, hayvanlar ve bunların mahsulleri ile kara ve su avcılığı mahsulleri için ticaret borsalarında tescil ettirilerek satın alınanlarda %1, bunun dışında kalanlarda %2, diğer zirai mahsuller için ticaret borsalarında tescil ettirilerek satın alınanlarda %2, bunun dışında kalanlarda %4 olarak belirlenmiştir.

Anılan Kanunun 98 inci maddesinin birinci fıkrasında; "94 üncü madde gereğince vergi tevkifatı yapmaya mecbur olanlar bir ay içinde yaptıkları ödemeler veya tahakkuk ettirdikleri karlar ve iratlar ile bunlardan tevkif ettikleri vergileri ertesi ayın yirmiüçüncü günü akşamına kadar, ödeme veya tahakkukun yapıldığı yerin bağlı olduğu vergi dairesine bildirmeye mecburdurlar. Yıl sonlarında tahakkuk ettirilen mevduat faizlerinden kesilecek vergilerin bildirilmesi için bu süre bir ay uzatılır." hükmü bulunmaktadır.

Yine aynı Kanunun "Vergi Tevkifatının Yatırılması" başlıklı 119 uncu maddesinde;

"94 üncü madde gereğince yapılan vergi tevkifatı, vergi kesenler tarafından beyanname verecekleri ayın yirmialtıncı günü akşamına kadar bağlı bulundukları vergi dairesine yatırılır.

Maliye Bakanlığı, 94 üncü maddeye göre tevkifat yapacaklardan on ve daha az hizmet erbabı çalıştıranlar ile hizmet erbabı çalıştırmayanlara ilişkin olarak beyanname verme süresinden itibaren üç ayı geçmeyecek şekilde, ödeme zamanı belirlemeye yetkilidir."

hükmüne yer verilmiştir.

Konuya ilişkin açıklamaların yer aldığı 175 seri no.lu Gelir Vergisi Genel Tebliğinin "Muhtasar Beyannameye Eklenecek Belgeler" başlıklı (C) bölümünde;

"Zirai mahsullerin alış bedelleri üzerinden yapılacak gelir vergisi tevkifatına ilişkin muhtasar beyanname 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 98 inci maddesi uyarınca alım-satımın gerçekleştiği ayı takip eden ayın 20 nci günü (5615 Sayılı Kanunun 10'uncu Maddesiyle 04.04.2007 tarihinden geçerli olmak üzere 23'üncü günü) akşamına kadar mükellefin bağlı olduğu vergi dairesine verilecek ve buna ilişkin vergilerde aynı süre içinde (5035 Sayılı Kanunun 48/4-f Maddesiyle 01.01.2004 tarihinden itibaren beyanname verecekleri ayın yirmialtıncı günü akşamına kadar) ödenecektir.

Söz konusu kararnamenin yürürlüğe girdiği 1.1.1994 tarihinden itibaren zirai mahsullere ilişkin olarak verilecek muhtasar beyannameler ile ilgili olarak borsaca tasdik edilmiş borsa tescil beyannamesinin bir örneği de beyannameye eklenecektir.

Aynı dönem içinde birden fazla alım-satım muamelesinin olması halinde, borsa tescil beyannamesinin yerine aynı bilgileri içeren borsaca onaylanmış bir liste muhtasar beyannameye eklenecektir."

açıklamalarına yer verilmiştir.

202 seri no.lu Gelir Vergisi Genel Tebliğinin üçüncü fıkrasında da;

"31.12.1993 gün ve 21805 mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 93/5148 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı gereğince 01.01.1994 tarihinden geçerli olmak üzere, zirai mahsullerin alım-satımına ilişkin olarak borsada tescil edilen işlemler, borsada yapılmış addolunarak hayvan ve hayvansal mahsuller ile kara ve su avcılığı mahsulleri için % 1, diğer zirai mahsuller için % 2 nispetinde indirimli tevkifat uygulanmaktadır.

Zirai mahsul alımlarıyla ilgili olarak mükelleflerce verilen muhtasar beyannamede indirimli oran üzerinden işlem yapılmak üzere beyanda bulunulduğunda, 175 seri no.lu Gelir Vergisi Genel Tebliği'nin (C) bölümünde açıklandığı üzere, borsa tarafından tasdik edilmiş borsa tescil beyannamesinin veya buna ilişkin listenin de muhtasar beyanname ekinde yer alması gerekmektedir. Ancak, muhtasar beyannamede indirimli oran üzerinden işlem yapılmak üzere beyanda bulunulmakla birlikte, borsa tarafından tasdik edilmiş borsa tescil beyannamesinin veya buna ilişkin listenin Gelir Vergisi Kanunu'nun 98 inci maddesinde belirtilen muhtasar beyanname verme süresi içinde ibraz edilmemesi halinde, mükellef tarafından beyannamede gösterilen matrah ve oran esas alınarak gerekli tahakkuk yapılmakla birlikte vergi dairelerince, borsalar veya mükellefler nezdinde tescilin doğruluğu ile ilgili olarak kontrol veya inceleme yapılacaktır.

Vergi Usul Kanununun 341 inci maddesi uyarınca doğabilecek vergi ziyaının önlenmesi amacıyla yapılan bu kontrol veya inceleme neticesinde alım-satımın borsa dışında yapıldığının ya da geç tescil yaptırılmasına rağmen muhtasar beyannamede indirimli oranlarda vergi tevkifatı bildirildiğinin tespit edilmesi durumunda, ilgililer hakkında cezalı vergi tarhiyatı yapılacaktır"

şeklinde açıklamalar yapılmıştır.

Zira, Vergi Usul Kanununun 30 uncu maddesinin 6 numaralı bendine göre, verilen beyannamenin gerçek durumu yansıtmadığına dair delil bulunması hali re'sen tarh nedeni sayılmış olup, anılan Kanunun 341 inci maddesinde de mükellefin, vergilendirme ile ilgili ödevlerini zamanında yerine getirmemesi veya eksik yerine getirmesine bağlı olarak verginin zamanında tahakkuk ettirilememesi durumunda vergi ziyaına sebebiyet verileceği ifade edilmiştir.

Bu itibarla, zirai mahsul alımlarıyla ilgili olarak mükelleflerce verilen muhtasar beyannamede indirimli oran üzerinden işlem yapılabilmesi için alım satımın borsada gerçekleşmesi ve Gelir Vergisi Kanununun 98 inci maddesinde belirtilen muhtasar beyanname verme süresi içinde beyan edilmesi

başka bir ifade ile öncelikle borsada tescil işleminin gerçekleştirilmesi ve süresi içerisinde beyan edilmesi gerekmektedir.

Yukarıda yer alan hüküm ve açıklamalar uyarınca; borsada yapılan işlemlerin muhtasar beyanname verme süresi içerisinde borsada tescil ettirilmesi ve borsa tescil beyannamesinin veya buna ilişkin listenin vergi dairesine muhtasar beyanname verme süresi içerisinde ibraz edilmesi gerekmektedir.

Öte yandan, indirimli tevkifat uygulamasında zirai ürün alımlarıyla ilgili olarak borsalarca yapılan geç tescil veya resen yapılan tesciller borsa dışında yapılan alım satım olarak nitelendirilmekte ve indirimli tevkifat uygulamasından yararlandırılması öngörülmemektedir. Borsa tescil beyannamesinin veya buna ilişkin listenin muhtasar beyanname verme süresi içinde ibraz edilmemesi veya alım-satımın borsa dışında yapıldığının ya da geç tescil yaptırılmasına rağmen muhtasar beyannamede indirimli oranlarda vergi tevkifat yapıldığının tespit edilmesi halinde cezalı işlem yapılacağı tabiidir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026